

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: **R. N.**
státní příslušnost R. U.

zast. advokátem JUDr. Matějem Šedivým,
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2023, č.j. OAM-337/ZA-ZA11-VL13-2023,

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a předcházející průběh řízení

1. Žalobce napadl shora označené rozhodnutí žalovaného („napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany tak, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“), neuděluje.
2. Žádost o mezinárodní ochranu žalobce podal dne 23. 3. 2023. V rámci pohovoru mj. uvedl, že do České republiky přicestoval v roce 2008 na pracovní vízum. V roce 2016 mu ukradli cestovní doklad, proto si již nemohl pobyt prodloužit. Asi od roku 2019 do roku 2020 dostával výjezdní příkaz, který se každý měsíc prodlužoval. Poté zde pobýval nelegálně až do února 2022, kdy byl kontrolován policií a obdržel výjezdní příkaz. O mezinárodní ochranu požádal proto, že si v roce 2010 nebo 2011 od skupiny osob vypůjčil 115 000 USD na vyřízení polských víz. Každý zájemce o vízum žalobci poslal 1 500 USD. Osoba, které žalobce peníze předal, ale s penězi utekla. Žalobce svůj dluh věřitelům částečně splatil (80 000 USD), nyní ještě dluží 35 000 USD. Obává se, že v případě návratu domů by po něm věřitelé chtěli peníze a ublížili by mu. S věřiteli je žalobce v kontaktu. Řekl jim, že byl podveden a že jim peníze vrátí.
3. Žalobce uvedl, že mu věřitelé již telefonicky vyhrožovali s tím, že pokud peníze nevrátí, věc oznámí policii a bude řešena soudem. To se v několika případech i stalo. Od manželky žalobce ví, že se na něj doma ptala policie. Poprvé v roce 2013 nebo 2014 a naposledy asi před dvěma měsíci. Žalobce si není vědom toho, že by z něčeho byl obviněn. Splácí dluh tak, že peníze posílá přes známé staršímu synovi a domů k nim chodí osoby s tím, že dostanou nějaké peníze. Pokud peníze žalobce nesplatí, hrozí mu nějaká forma násilí ze strany poškozených a možné trestní stíhání. Ve vlasti se žalobce nemá na koho obrátit, policie by mu pouze řekla, ať dluh splatí.
4. V U. má žalobce manželku a čtyři děti. V České republice pracuje jako zedník, žije zde se svojí partnerkou, která zde má trvalý pobyt. Spolu mají jedno dítě. Stará se zde o syna, kterého vodí do školy a ze školy, vaří atd. Pokud by se vrátil do vlasti, nastalo by odloučení od syna, který by z toho byl ve stresu. Žalobce by se pokusil vrátit se zpět do České republiky.
5. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že žalobce nevyvíjel ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, a proto nebyly naplněny podmínky pronásledování podle tohoto ustanovení. Ve vztahu k možnému pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný nedospěl k závěru, že by žalobce mohl pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z některého z azylově relevantních důvodů.
6. K obavám žalobce z věřitelů žalovaný uvedl, že potíže s těmito lidmi nebyly motivem odchodu žalobce z vlasti. Tím byla snaha o výdělek v zahraničí. Pokud by po návratu žalobce jednání jeho věřitelů neslo znaky protiprávnosti, má žalobce využít mechanismů právního řádu k ochraně své osoby. Na získání pomoci ze strany státu však žalobce rezignoval. Dobrovolně se vzdává práv k ochraně své osoby s tím, že policie by mu řekla ať dluh splatí. Žalovaný není oprávněn posuzovat vinu žadatele, to přísluší jen kompetentním orgánům země původu žalobce. Účelem mezinárodní ochrany není ani ochrana žadatele před trestním stíháním či soudem za konkrétní trestnou činnost, nevyplývá-li takové stíhání z některého z azylově relevantních důvodů.

7. Při posouzení podmínek pro udělení doplňkové ochrany žalovaný vycházel ze zpráv o zemi původu a zabýval se aktuální situací v U. Konstatoval, že v U. právní systém neumožňuje udělit trest smrti za žádný trestný čin. Dle žalovaného žalobce neuvedl žádné skutečnosti, které by dokládaly reálnou hrozbu vážné újmy. Žalovaný rovněž vyhodnotil žádost žalobce jako zjevně účelovou, neboť ji podal až po delším neoprávněném pobytu na území České republiky. Mezinárodní ochrana je institutem sloužícím k ochraně osob před porušováním základních lidských práv, nikoliv k legalizaci pobytu. Žalovaný v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany nezjistil důvod pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu.

II. Žaloba

8. Žalobce ke svým tvrzením v předcházejícím řízení v žalobě doplnil, že mu je známo, že jeho věřitelé spolupracují s policií v U., která v jeho věci nevystupuje nestranně. Žalobce se nemůže s úspěchem dovolávat ochrany u policejního orgánu.
9. Žalovaný podle žalobce nepostupoval v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu („správní řád“), pokud se nezaobíral pozicí uzbecké policejní složky a potažmo existencí případného orgánu vnitřní kontroly (obdobou GIBS), který by dohlížel na zákonnost postupů policistů. Odůvodnění napadeného rozhodnutí obsahuje jen obecné hodnocení úrovně dodržování lidských práv v U., bez důrazu na individuální situaci žalobce. Nerozptyluje obavy z toho, že uzbecká policie bude v případě, že se na ní žalobce obrátí se svými obavami, postupovat objektivně a spravedlivě, a že nebude z důvodu profesní solidarity adoptovat pozici věřitele. V napadeném rozhodnutí se neuvádí, zda v U. existuje orgán vnitřní kontroly, u něhož by se žalobce v případě neúspěchu u policejního orgánu mohl dovolávat ochrany. Ani se nezabývá případnou existencí úřadu ombudsmana dohlížejího na zachování práv žalobce. Původně soukromý spor přerůstá v pravděpodobné pronásledování žalobce státem, a to z důvodu profesní solidarity policistů s agresorem, který je právě policistou.
10. Obavy žalobce jsou azylově relevantní a podanou žádost nelze označovat za účelovou, neboť z provedeného dokazování vyplynulo, že žalobce podal žádost až v situaci hrozícího vycestování. Pokud žalobce čelil výhrůžkám již v době pobytu v domovském státu, i nyní po přesídlení do zahraničí, tak se nedomnívá, že by se situace v případě jeho návratu uklidnila.
11. Byť těžiště azylového příběhu žalobce vyvěrá ze soukromoprávního vztahu, tato skutečnost sama o sobě nepostačuje k zamítnutí žádosti, neboť je třeba k ní přihlížet v kontextu toho, zda domovský stát žadateli poskytne ochranu v případě hrozící újmy před násilím ze strany otce bývalé partnerky. Touto otázkou se však napadené rozhodnutí nezabývá. Naopak stran hodnocení bezpečnostní situace v domovském státě vychází z nepřípustného podkladu v podobě dokumentu nazvaného Informace OAMP – Uzbekistán – Bezpečností a politická situace v zemi, který je podkladem zpracovaným týměž správním orgánem, jenž o něj opírá závěry meritorního rozhodnutí.
12. Žalobce rovněž namítá nedostatečné posouzení důvodů udělení humanitárního azylu, vyplývající z jeho nedobré životní a ekonomické situace. Žalobce není schopen si práci v domovském státě vydělat tolik, aby mohl splatit předmětnou pohledávku. Nucený návrat do vlasti by pro něj byl likvidační. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2007, č.j. 4 Ads 17/2007-66, žalobce namítá zcela nedostatečné posouzení jednotlivých důvodů pro udělení azylu. Odůvodnění závěrů napadeného rozhodnutí

nerespektuje požadavky § 68 odst. 3 správního řádu. Žalovaný nezohlednil jím samotným shromážděné podklady, neboť je neváže k aktuální situaci žalobce. Neposoudil, zda je žalobce schopen dosažení výdělku v domovském státě tak, aby kryl životní náklady rodiny a nároky věřitele.

13. Žalobce též poukázal na aktuální situaci na území svého domovského státu žalobce a hrozbu vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalobce je přesvědčen, že je na místě zohlednit tuto změnu ve skutkovém stavu a promítnout ji do rozhodování soudu.

III. Vyjádření žalovaného

14. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a žaloba by měla být zamítnuta. Žalobce rozšiřuje svůj azylový příběh s cílem celou situaci zdramatizovat. Žalobce ve správním řízení netvrdil, že jeho věřitelé spolupracují s policií, a že police nebude postupovat nestranně. V další části žaloby se žalobce snaží soukromý spor přetransformovat na reálnou hrozbu pronásledování ze strany uzbeckých státních složek, a to kvůli nevysvětlitelné solidaritě policistů s agresorem. Tyto výroky v žalobě nejsou vysvětleny.
15. Jako absurdní se dále jeví část žaloby, kde žalobce hovoří o riziku násilí ze strany otce bývalé partnerky. Uvedené je očividně zkopírováno z jiného textu, protože žalobce o žádných takových obavách nehovořil. Žalovanému je z jeho správní činnosti znám i navazující text žaloby, totiž údajné hrozící nebezpečí kvůli změnám v zemi původu žalobce. I tato pasáž je však ponechána bez jediného vysvětlení a konkretizace.

IV. Posouzení věci krajským soudem

16. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, „s.ř.s.“, ve spojení s § 32 odst. 9 zákona o azylu) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
17. Předně je nutno dát žalovanému za pravdu v tom, že žalobce v žalobě rozšiřuje svůj azylový příběh a uvádí i tvrzení, které v řízení před správním orgánem nevznsl. Žaloba rovněž v mnoha tvrzeních s azylovým příběhem žalobce vůbec nekoresponduje. Teprve v žalobě žalobce uvádí, že jeho věřitelé spolupracují s policií, která v jeho věci nevystupuje nestranně. Tvrzení žalobce, že soukromoprávní spor přerůstá v pronásledování žalobce státem z důvodu „profesní solidarity policistů s agresorem, který je právě policistou“, se v žalobě objevuje nově a zcela bez kontextu, není nijak vysvětleno a neodpovídá původnímu azylovému příběhu. Žalobce uváděl, že jeho obavy pramení z jednání jeho věřitelů a případného trestného stíhání, nehovořil však o tom, že by se obával konkrétního policisty či pronásledování policií. Tato jeho tvrzení jsou proto nevěrohodná.
18. Rovněž tvrzení o hrozbě násilí ze strany otce bývalé partnerky se zjevně netýká řešené věci, neboť vůbec nezapadá do azylového příběhu žalobce. Věrohodné není ani tvrzení žalobce, že mu bylo vyhrožováno již v době jeho pobytu v zemi původu. To žalobce nikdy předtím neuváděl. Ostatně k událostem, které mají být důvodem vyhrožování (neschopnost žalobce splácet dluh svým věřitelům), došlo až poté, kdy ze země původu vycestoval.
19. Žalobce také poprvé v žalobě namítá, že mu hrozí vážná újma dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Ani toto tvrzení však žalobce nspecifikoval. Z informací o zemi původu

ani z informací obecně známých nelze usuzovat na to, že by v zemi původu žalobce byly aktuálně dány skutečnosti relevantní z hlediska § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu, tj. hrozba vážného ohrožení civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu.

20. Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Žalovaný správně vyhodnotil, že problémy, kterých se žalobce ve vlasti obává, nesouvisí s žádným ze shora uvedených azylových důvodů. Žalobce se obává jednání věřitelů, kterým dluží peníze. Dále se obává, že bude kvůli dluhům trestně stíhán. V žalobcově případě není dán žádný azylově relevantní důvod.
21. Námitka žalobce, že žalovaný nedostatečně posoudil důvody pro udělení humanitárního azylu, není důvodná. Žalovaný odůvodnil, proč v případě žalobce neshledal zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu. Žalobce je dospělý, zdravý muž, je schopný zajistit si prostředky na živobytí prací. Existenci rodinných vazeb žalobce na území České republiky žalovaný s odkazem na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu a individuální situaci žalobce nevyhodnotil jako zvláštního zřetele hodný důvod. Obtížná rodinná situace není bez dalšího důvodem pro udělení humanitárního azylu. Rovněž ekonomické potíže zpravidla takovým důvodem nejsou (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004-72) a v případě žalobce nejsou dány takové výjimečné skutkové okolnosti, pro které by bylo opodstatněné přijmout jiný závěr. Žalobní argumentace proti přijatému odůvodněnému závěru žalovaného ostatně byla nesena pouze v obecném duchu.
22. Obavy z jednání věřitelů mohou být za určitých podmínek relevantní pro udělení doplňkové ochrany žalobci. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 4. 2015, č. j. 5 Azs 50/2014-34, obavy z věřitelů sice zpravidla nejsou relevantní z hlediska udělení azylu, protože nemají souvislost s taxativně vymezenými důvody pronásledování, ale mohou mít: „za splnění podmínek (zejména: reálně hrozící příkoří dosahuje intenzity vážné újmy dle § 14a odst. 2 zákona o azylu a stát původu není schopen či ochoten poskytnout před tímto skutečným nebezpečím vážné újmy účinnou ochranu), význam z hlediska možného udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu.“
23. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že v případě žalobce není dáno riziko hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. A s tímto hodnocením se mohl ztotožnit i soud. Stejně jako s vyjádřeným požadavkem, že pokud by jednání věřitelů neslo znaky protiprávnosti, má žalobce využít mechanismů, které mu právní řád jeho vlasti poskytuje. Byť je odůvodnění závěru žalovaného poměrně obecné a stručné, dle soudu splňuje kritérium přezkoumatelnosti rozhodnutí. Stejně stručně a obecně totiž žalobce vyložil okolnosti týkající se případného rizika vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.
24. Zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je především samotný žadatel o udělení mezinárodní ochrany. Stíhá jej břemeno tvrzení, doplněné břemenem důkazním; to je však již rozloženo mezi žadatele a správní orgán, který je povinen k důvodům uvedeným v žádosti o mezinárodní ochranu zajistit maximální možné množství důkazů (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-

- 48). Správní orgán zjišťuje skutkový stav věci v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí v první řadě z žadatelovy výpovědi v průběhu řízení o mezinárodní ochraně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003-41).
25. Žalobce sdělil, že se obává násilí ze strany věřitelů a případného trestního stíhání. Bylo mu telefonicky vyhrožováno, že pokud peníze nevrátí, bude věc oznámena policii. Tyto skutečnosti sdělené žalobcem neměly takovou povahu, aby vyvolaly důvodné obavy, že by žalobci hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Žalobce netvrdil, že by mu věřitelé vyhrožovali smrtí, ublížením na zdraví, nebo podobně závažným jednáním. Obsah výhrůžek vůbec nespecifikoval. Pouze uvedl, že mu bylo vyhrožováno, že bude nahlášen na policii. Případné nahlášení žalobce na policii však lze při žalobcem tvrzených skutkových okolnostech považovat za zcela legitimní postup. V takovém postupu věřitelů nelze spatřovat hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy.
26. Tvrzení uváděná až v žalobě (stranění policistů věřitelům, resp. blíže nespecifikovanému agresorovi) soud věrohodnými neshledal, nelze je tedy hodnotit jako součást azylového příběhu žalobce. Pokud žalobce neunesl břemeno tvrzení ohledně hrozící vážné újmy, žalovaný se nemusel zabývat dostupností vnitřní ochrany a shromažďovat informace o tom, zda a případně jaké existují v U. orgány vnitřní kontroly dohlízející na zákonnost jednání policie nebo úřad ombudsmana, jak žalobce požadoval.
27. Ani námitky žalobce, že žalovaný odkazuje na zprávu o zemi původu žalobce, které je sám autorem, důvodné nejsou. Zpráva (Informace OAMP ze dne 3. března 2023 s názvem U., Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv) obsahuje odkazy na zdroje informací, ze kterých čerpá, a je tak v souladu s čl. 10 odst. 3 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice). Informace obsažené ve zprávě žalobce nezpochybnil.

V. Závěr a náklady řízení

28. Krajský soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí nedostatky, které mu žalobce vytýká, a neshledal ani jiné důvody, pro které by bylo na místě napadené rozhodnutí zrušit; žalobu proto jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
29. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení mu tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 20. prosince 2023

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně